

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ
ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА**

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни за вибором
підготовки докторів філософії зі спеціальності
231 «Соціальна робота»**

Харків - 2016

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Харківська державна академія культури,
факультет соціальних комунікацій, кафедра соціальної педагогіки

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: к. пед. наук, доц. Клочан Ю. В.

Затверджено Радою факультету соціальних комунікацій ХДАК
“11” квітня 2016 року, протокол № 9

*

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни за вибором «Актуальні проблеми соціальної педагогіки інформаційного суспільства» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки аспіранта спеціальності 231 «Соціальна робота».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є актуальні проблеми соціального середовища та окремих категорій населення в інформаційному суспільстві.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна пов'язана з іншими дисциплінами циклу спеціальних дисциплін — «Актуальні проблеми та сучасні технології соціальної роботи за рубежем», «Теорія та історія соціальної роботи і соціальної педагогіки», «Актуальні проблеми методології соціальної педагогіки», «Медіасоціалізація засобами анімаційної соціально-педагогічної діяльності» та ін.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Соціальне середовище інформаційного суспільства як суб'єкт і об'єкт соціально-педагогічної діяльності

2. Можливості соціального виховання у вирішенні актуальних проблем окремих категорій населення в умовах інформаційного суспільства

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Мета навчальної дисципліни** – ознайомлення аспірантів з актуальними проблемами соціальної педагогіки та соціально-педагогічними шляхами їх вирішення в умовах інформаційного суспільства.

1.2. Завдання навчальної дисципліни:

- сформуванню уявлення про сутність, специфіку актуальних проблем соціальної педагогіки інформаційного суспільства;
- створити умови для оволодіння студентами основними вміннями з розробки соціально-педагогічних шляхів вирішення актуальних проблем соціальної педагогіки;
- сформуванню навички аналізу, розробки, реалізації шляхів вирішення актуальних проблем соціальної педагогіки.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми аспіранти повинні:

знати:

- особливості соціального виховання в умовах нових сімейних форм, інклюзивної освіти, Інтернет-просторі;
- сутність, зміст соціального виховання в умовах полікультурного суспільства;
- проблеми екології та соціального виховання в інформаційному суспільстві;
- можливості соціального виховання у вирішенні актуальних проблем окремих категорій населення в умовах інформаційного суспільства

уміти:

- планувати й практично здійснювати соціально-педагогічну діяльність з вирішення актуальних проблем соціальної педагогіки інформаційного суспільства.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години / 3 кредити ECTS, з них 60 годин аудиторних занять (20 год. – лекційних занять, 20 год. – семінарських, 20 год. – практичних).

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Соціальне середовище інформаційного суспільства як суб'єкт і об'єкт соціально-педагогічної діяльності

Соціальне виховання в умовах нових сімейних форм

Проблеми та можливості соціального виховання в умовах інклюзивної освіти

Соціально-педагогічна діяльність в Інтернет-просторі

Соціальне виховання в умовах полікультурного суспільства

Проблеми екології та соціального виховання в інформаційному суспільстві

Змістовий модуль 2. Можливості соціального виховання у вирішенні актуальних проблем окремих категорій населення в умовах інформаційного суспільства

Соціальне виховання і молодіжні субкультури

Можливості соціального виховання обдарованих людей

Проблеми сексуальних меншин і соціально-педагогічні шляхи їх вирішення

Змістовий модуль 1. Соціальне середовище інформаційного суспільства як суб'єкт і об'єкт соціально-педагогічної діяльності

Тема 1. Соціальне виховання в умовах нових сімейних форм

Нові сімейні форми та їх вплив на соціальний розвиток особистості. Проблема соціального виховання дітей в сім'ях гомосексуальних, незареєстрованих пар, неповних та міжетнічних сім'ях, з нерідними батьками. Допомога в зміцненні, розвитку та гармонізації внутрішньосімейних стосунків, розширенні зв'язків з соціальним оточенням. Соціально-педагогічні шляхи подолання протиріч між соціальним та сімейним вихованням. Соціально-педагогічна профілактика чайлд-фрі у сімейному середовищі. Інноваційні форми, методи активізації виховної функції сім'ї.

Тема 2. Проблеми та можливості соціального виховання в умовах інклюзивної освіти

Проблеми, можливості та перспективи інклюзивної освіти. Інклюзивна освіта як засіб соціальної адаптації осіб з обмеженими можливостями, мігрантів та ін. Напрями, форми соціально-педагогічної роботи щодо формування та розвитку соціальної толерантності вихованців, учнів, слухачів, студентів в умовах інклюзивної освіти. Інноваційні засоби соціального виховання особистості в умовах інклюзивного закладу.

Тема 3. Соціально-педагогічна діяльність в Інтернет-просторі

Поняття Інтернет-простору, його вплив на соціальний розвиток особистості, групи, суспільства. Позитивні можливості та негативні наслідки взаємодії людини з комп'ютером. Роль Інтернет-простору у вирішенні актуальних соціальних проблем. Соціально-педагогічна профілактика кіберзалежності. Проблеми та можливості соціально-педагогічної роботи в Інтернет-просторі.

Тема 4. Соціальне виховання в умовах полікультурного суспільства

Вплив менталітету етносу на соціальний розвиток особистості. Національна самоідентифікація і культурний плюралізм. Можливості соціального виховання в умовах різних етнічних культур. Гармонізація цінностей представників різних етнічних культур у процесі соціально-педагогічної діяльності. Організація позитивної міжетнічної взаємодії у процесі соціально-педагогічної діяльності в різних соціальних закладах, інститутах.

Тема 5. Проблеми екології та соціальне виховання в інформаційному суспільстві

Глобальні екологічні проблеми інформаційного суспільства, їх вплив на середовище, життєдіяльність людей. Вплив екологічних проблем на соціальний розвиток особистості, групи, суспільства. Соціально-педагогічна діяльність щодо розвитку екологічної компетентності особистої в сімейному, освітньому, професійному середовищах. Напрями вирішення екологічних проблем в Інтернет-просторі.

Змістовий модуль 2. Можливості соціального виховання у вирішенні актуальних проблем окремих категорій населення в умовах інформаційного суспільства

Тема 6. Соціальне виховання і молодіжні субкультури

Поняття, специфіка молодіжної субкультури. Типологія молодіжних субкультур. Вплив субкультури на соціалізацію молоді. Роль субкультури у вирішенні психовікових, соціальних проблем молоді особистості. Суспільне ставлення до молодіжних субкультур. Можливості соціального виховання у використанні потенціалу позитивних молодіжних субкультур. Напрями, засоби, форми соціально-педагогічної роботи з мінімізації впливу а-, антисоціальних субкультур на молодь.

Тема 7. Можливості соціального виховання обдарованих людей

Види обдарованості та їх вплив на соціальний розвиток особистості. Фактори обдарованості. Роль обдарованих людей у розвитку суспільства, держави. Особливості, напрями, зміст, форми, методи соціально-педагогічної роботи з обдарованими дітьми. Використання можливостей,

здібностей обдарованих дорослих у процесі соціального виховання особистості, групи, суспільства.

Тема 8. Проблеми сексуальних меншин і соціально-педагогічні шляхи їх вирішення

Види сексуальних меншин та їх проблеми як маргінальної соціальної групи. Стереотипи стосовно сексуальних меншин та причини їх виникнення. Соціально-педагогічні шляхи вирішення проблем сексуальних меншин. Особливості формування та розвитку толерантного ставлення до сексуальних меншин в інформаційному суспільстві. Можливості медіасередовища щодо адаптації суспільства до сексуальних меншин. Соціальна реалізація сексуальних меншин.

3. Основна рекомендована література

Белл Д. Социальные рамки информационного общества / Д. Белл. – М.: Прогресс, 1986. – 286 с.

Безкоровайна О.В. Виховання культури міжнаціонального спілкування в старшокласників засобами соціально-цінної діяльності / О. В. Безкоровайна // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. – Вип.9. – К., 2006. – Кн.І. – С.133-240.

Бочарова В. Г. Социальная микросреда как фактор формирования личности школьника: Дис. ... д-ра пед наук: 13.00.01. – М., 1991. – 401с.

Замула С. Ю. Кримінальна субкультура неповнолітніх засуджених як соціально-педагогічна проблема / С. Ю. Замула // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. – Вип.8. – К., 2005. – Кн.ІІ. – С.196-201.

Валицкая А. П. Инклюзивное образование – образование для всех / А. П. Валицкая, В. А. Рабош // Социальная педагогика. – 2009. – №1. – С.18-22.

Вахтель Г. Инклюзивное обучение детей с проблемами в развитии как актуальное направление образовательной политики и подготовки педагогических кадров в Германии / Г. Вахтель // Социальная педагогика. – 2009. – №1. – С.24-27.

Клочан Ю. В. Майстерність соціального педагога в попередженні і вирішенні міжособистісних конфліктів / Ю. В. Клочан // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : зб. наук. пр. / Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка ; відп. за вип.: О. Л. Караман, Я. І. Юрків. – Луганськ : Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, 2016. – № 1 (298), ч. II. – С. 204–210.

Малько А. О. Теоретико-методологічні основи розвитку соціальної педагогіки : монографія / А. О. Малько. — Х. : ХДАК, 2004. — 285 с.

Методи та технології роботи соціального педагога : навч. посіб. / Автори-укладачі: С. Архипова, Г. Майборода, О. Тютюнник. – Київ : Видавничий дім «Слово», 2011. – 496 с.

Пальчевський С. С. Соціальна педагогіка : навч. посібник / С. С. Пальчевський. – К. : Кондор, 2005. – 560 с.

Присакар В. В. Виховання міжетнічної толерантності у структурі морально-духовного розвитку школяра / В. В. Присакар // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. – К., 2002. Кн. 1. – С. 138–146.

Проект «Информирование и просвещение по вопросам гомосексуальности как аспект демократизации общества в Украине» // Наш мир.-1997. – № 1. – С. 2–3.

Пруцакова О. Л. Сутність та види екологічної компетентності особистості / О. Л. Пруцакова // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. – Вип.8. – К., 2005. – Кн.ІІ. – С.16-20.

Рижанова А.О. Развитие социальной педагогики в информационном обществе / А. О. Рижанова // Развитие социальной педагогики в России и подготовка кадров // Матер. XIII соц-пед. чтений, посвящ. 15-тию подготовки соц. педагогов, Москва, 26 марта 2010 г. : В 2-х Ч. Ч.1. – М.:Изд-во РГСУ, 2010. – С.50-56.

Руденко Л. Д. Взаємодія школи і сім'ї як умова формування екологічної компетентності підлітків / Л. Д. Руденко // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. – Вип.8. – К., 2005. – Кн.ІІ. – С.25-28.

Тоффлер О. Футурошок / О. Тоффлер. – СПб.: Лань, 1997. – 461с.

Шейко В.М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX – XXI ст.) : Моногр. / В. М. Шейко. – В 2 т. Т. 1. – Х.: Основа, 2001. – 520 с.

Шейко В.М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX – XXI ст.) : Моногр. В.М.Шейко. – В 2 т. Т. 2. – Х.: Основа, 2001. – 400 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання. Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі заліку. Передбачено поточний контроль знань аспірантів у формі усного опитування,

виступу з рефератами, перевірки конспектів, якості виконання завдань самостійної роботи, а також модульний контроль у формі тестування.

5. Засоби діагностики успішності навчання.

Шкала оцінювання знань:

90-100 балів — відмінно (A);

82-89 балів — дуже добре (B);

74-81 балів — добре (C);

64-73 бали — задовільно (D);

60-63 бали — достатньо (E)

35-59 балів — незадовільно з можливістю повторного складання (FX);

1-34 бали — незадовільно з обов'язковим повторним курсом (F).